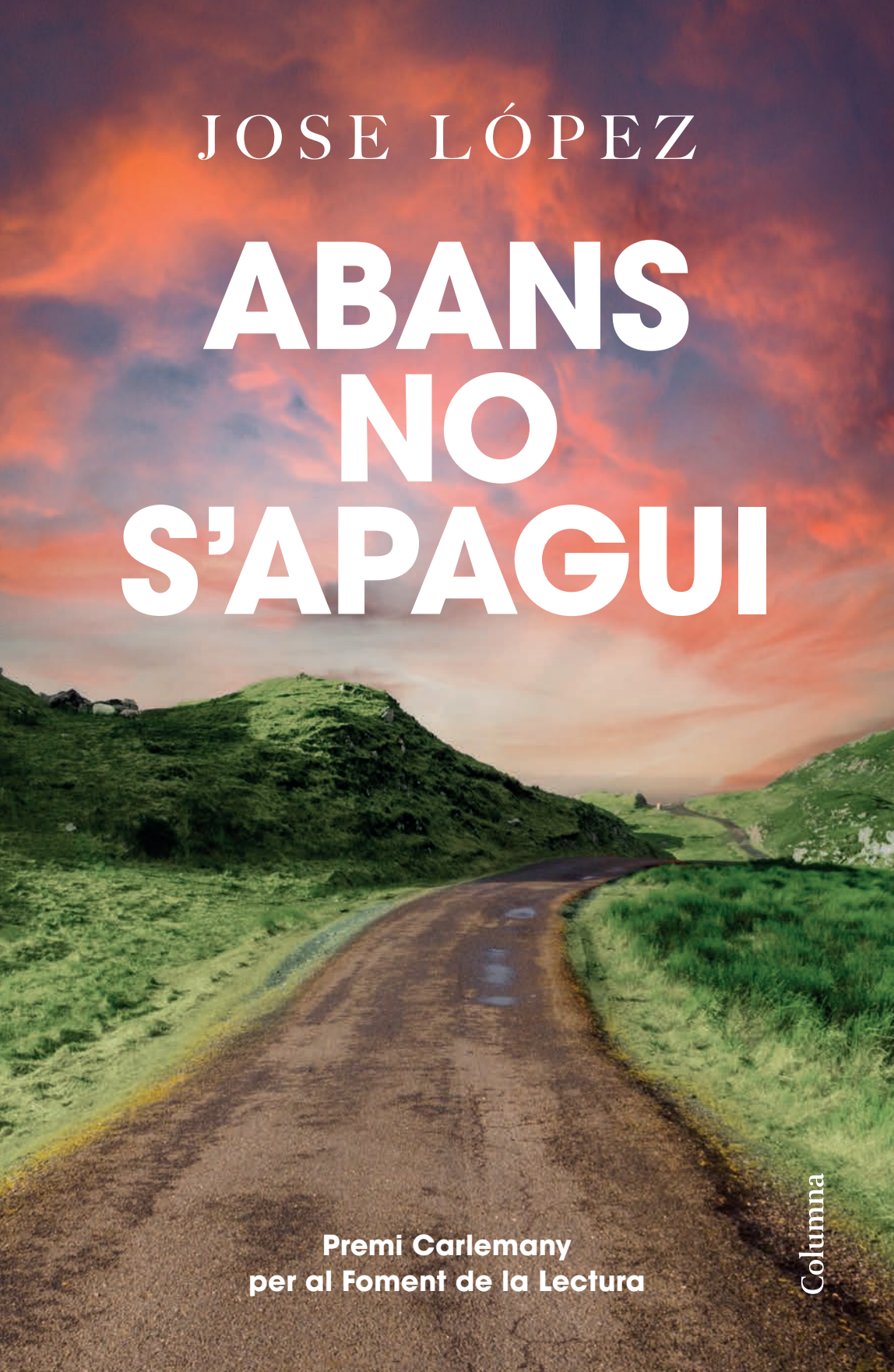

JOSE LÓPEZ

ABANS NO S'APAGUI

Premi Carlemany
per al Foment de la Lectura

Columna

JOSE LÓPEZ
ABANS NO S'APAGUI

XIV Premi Carlemany
per al Foment de la Lectura

COL·LECCIÓ CLÀSSICA
PRIMERA EDICIÓ: MAIG DEL 2025
© JOSE M. LÓPEZ SERRANO, 2025
DRETS NEGOCIATS A TRAVÉS D'UTE KÖRNER LITERARY AGENT
© COLUMNA EDICIONS, LLIBRES I COMUNICACIÓ, S.A.U.
AV. DIAGONAL, 662-664 - 08034 BARCELONA
ISBN: 978-84-664-3377-8
DIPÒSIT LEGAL: B. 6.900-2025
FOTOCOMPOSICIÓ: GRUP62
IMPRÈS A CATALUNYA - PRINTED IN CATALONIA
www.columnaedicions.cat

Un consell lector —format per sis persones: les escriptores catalanes Maria Carme Roca i Laia Aguilar, les professores dels tres sistemes educatius d'Andorra Magda Balaguer (Col·legi Sagrada Família), Mireia Nogué (Liceu Comte de Foix) i Carmen Pegalajar (Escola Andorrana de segona ensenyança d'Encamp), i Glòria Gasch, editora i representant de Columna Edicions— ha estat l'encarregat de seleccionar tres obres finalistes, que s'han lliurat al jurat per a la seva valoració i per a l'adjudicació del premi.

El jurat del XIV Premi Carlemany per al Foment de la Lectura estava format per nou estudiants d'entre catorze i setze anys, alumnes dels tres sistemes educatius d'Andorra, que han llegit les obres sota la supervisió dels seus professors de literatura. Els membres del jurat juvenil eren Maria Lladós, Laura Padró i Aina Viladrich, del Col·legi Sagrada Família; Martina Hormigo, Irene Añon i Laia Trilla, de l'Escola Andorrana de segona ensenyança d'Encamp; i Esteve Graell, Erika Font i Vaitea Foix, del Liceu Comte de Foix.

La lectura obre horitzons, iguala oportunitats i construeix una societat millor. La propietat intel·lectual és clau en la creació de continguts culturals perquè sosté l'ecosistema de qui escriu i de les nostres llibreries. En comprar aquest llibre contribuïu a mantenir aquest ecosistema viu i en creixement. A Grup62 agraïm que ens ajudeu a donar suport així a l'autonomia creativa d'autores i autors perquè puguin continuar desenvolupant la seva funció.

Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra. Podeu contactar amb CEDRO a través del web www.conlicencia.com o per telèfon al 91 702 19 70 / 93 272 04 47.

Queden expressament prohibits l'ús o la reproducció d'aquest llibre o de qualsevol de les seves parts amb el propòsit d'entrenar o alimentar sistemes o tecnologies d'intel·ligència artificial.

Índex

Pròleg.	11
<i>Overture</i>	15
Primer moviment: Irlanda	17
Interludi: Londres	129
Segon moviment: Països Baixos	135
Tercer moviment: Suècia.	239
Quart moviment: Alemanya.	359
Interludi: <i>On the road</i>	435
Cinquè moviment: Barcelona.	449
Epíleg: París	493
<i>Agraïments</i>	503

I

Ja és hora de ser el protagonista.

PABLO

Tan bon punt vaig baixar de l'avió, va començar a ploure. M'ho vaig prendre com si el país em donés la benvinguda amb una de les seves tradicions. Havia d'estar-m'hi tot un mes, a Irlanda; valia més que em portés bé amb els núvols.

A l'arribar al centre de Cork, em vaig veure reflectit al vidre d'una botiga: amb la motxilla a l'esquena, botes noves, aspecte saludable i el mòbil a la mà amb el Google Maps obert. Era com dur un cartell anunciant «Hola, soc lluny de casa!». No sabia si semblava un pijo que va d'aventurer o un pagerol que surt per primera vegada del seu poble a veure món. Suposo que era una barreja de tots dos. Però m'agradava. Així començava el viatge, amb nervis i incertesa. I aquella sensació, malgrat que em provocava una mica de vertigen, era reconfortant. Implicava que era real.

Trobar el *hostel* va ser fàcil. És cert que gairebé m'atropellen dues vegades travessant el carrer, i és que els irlandesos tenen el mal costum de conduir en sentit contrari. Colla de pirats. Però la meva motxilla, els meus nervis i jo vam arribar d'una peça i

vam picar a la porta sabent que, al creuar-la, ja no hi hauria marxa enrere.

L'Aaran House era una casa groga de tres pisos amb les finestres de color blanc, la porta vermella i un jardí senzill a l'entrada. Em va rebre la Stacy, l'amfitriona. Era una dona alta i corpulenta que irradiava bondat i suscitava confiança amb tot el que deia i feia, i això es va notar des del primer moment. Vam xerrar una mica al hall, i em vaig adonar que el meu anglès era com una moto vella: necessitava escalfar-se abans d'arrancar. Ella em va fer preguntes bàsiques i, encara que probablement vaig afusellar tota la gramàtica apresada durant anys d'anglès a l'escola pública, crec que em va entendre.

Fetes les presentacions, ens vam dirigir a la que seria la meua habitació. Vam avançar per passadissos estrets i esglaons desgastats; la fusta cruixia a cada passa, però era un so compassat i fins i tot agradable. Jo anava al darrere i al pujar les escales vaig pensar que tot l'edifici semblava ajustar-se a ella i als seus andamis d'amfitriona i vaig concloure que segurament va néixer en aquella casa i moriria en aquella casa.

A l'obrir la porta vam trobar, estirat damunt la llitera, qui seria el meu company de feina i escapades durant l'estada a Cork: en Pablo.

Exacte, en Pablo era espanyol. Fins i tot l'aspecte el delatava, amb la pell torrada pel sol, cabells curts i negres, i la tímida barba de qui ha deixat enrere l'adolescència, però encara no és un home adult. Podria dir que feia un metre vuitanta i quedar-me tan ample, però no soc dels que saben calcular aquestes coses, així que diré que era d'alçada normal, una mica menys que jo, i au. També era guapot. Si més no, vaig pensar que les noies dirien que era guapo. Ara bé, que fos espanyol em va decebre una mica. Quan un viatja a l'estranger per conèixer una altra cultura i practicar un altre idioma, conviure amb algú amb qui compartiu una llengua d'origen no ajuda. No obstant, jo venia de Barcelona, una ciutat gran, i ell, de Badajoz, una ciutat no tan gran, i no vaig trigar a adonar-me que aquest detall també influïa en la lent amb què miràvem el món.

La Stacy ens va presentar i ens va deixar sols. En Pablo em va oferir un suc de cartró, un d'aquells petits individuals. El vaig acceptar sense ni mirar de què era. (Afortunadament, era de pinya. Petites victòries.)

—I doncs... —va dir, seient al llit de sota. Ara quedàvem l'un davant de l'altre—. Quina és la teva història?

—La meva història? —vaig repetir, confós, just quan anava a fer el primer glop.

—Perdona. Al meu cap la pregunta sonava molt millor.

Va abaixar la vista a terra, com si volgués retreure a la moqueta que ell tenia raó, que començar la conversa així no funcionaria. En aquell moment vaig percebre-li una timidesa que només aflora quan un és atrevit de veritat.

—Era una manera de preguntar què t'ha portat fins aquí —va explicar—, quant de temps t'hi estaràs, si tens cap pla pensat. Aquesta mena de coses.

Vaig somriure sense voler, que és la millor manera de fer-ho.

—Doncs la veritat és que la pregunta és guai —vaig respondre, i ell va arronsar les espatlles amb un gest que indicava que ja no s'hi podia fer res.

—La meva història... —Vaig fer un esforç mental per resumir-la, per crear el tràiler d'una pel·lícula de la qual només coneixia el principi, a penes un parell de pàgines del guió. La resta, fulls en blanc per escriure. I ho faria jo, algú que mai havia escrit guions ni res—. La meva idea és passar aquí tot el mes. Després seguiré viatjant, encara que no sé ben bé on. El pla és anar recopilant notes per al TFG. Si et soc sincer, és la primera vegada que viatjo sol. A veure com va.

Això últim crec que m'ho vaig dir a mi mateix.

—I no tens bitllet de tornada? —va preguntar, amb més admiració que no pas dubte—. T'estrenes en mode difícil, eh?

Aquest cop vaig ser jo qui va arronsar les espatlles.

—I tu? Quina és la teva història?

—No és el meu primer viatge sol, tot i que sí que és la primera vegada que faig intercanvi de feina. —En aquell moment

va obrir el suc i amb aquest gest vaig entendre que estava còmode amb mi—. Jo sí que tinc bitllet de tornada. He vingut per practicar anglès. Crec que, si sobrevisc a l'accent irlandès, m'hauré passat el joc en mode expert.

Vaig estar a punt de dir-li que, pel que m'havien explicat, el mode expert seria sobreviure a l'accent escocès, però vaig decidir no dir res. Volia caure-li bé.

—No és tan emocionant com això del teu treball universitari —va afegir—, però... no ho sé. Alguna cosa haurem de fer que puguem explicar-li a la gent, no?

—Per si algú et pregunta quina és la teva història?

—Això mateix.

Tots dos vam riure i va ser com una encaixada de mans a distància.

—De tota manera —vaig seguir—, jo no diria que el meu pla sigui gaire «emocionant», precisament. Em passaré les vacances treballant i fent deures de la universitat.

Ho vaig dir amb ironia, conscient que no sonava tan malament, però, en el fons, una part de mi, infantil i amagada en algun racó prop del cor, volia que ho fos, necessitava confiar que sí que seria emocionant perquè, si no ho era, el treball quedaria en no res, una decepció amb què barallar-me, i seria molt fàcil pensar que era jo qui no havia estat capaç de fer-ho emocionant. Si més no, no com se suposa que ha de ser quan un s'imagina aquesta mena de viatge.

Ell va negar amb el cap i va parlar com si pensés en veu alta:

—Encara no m'has dit de què anirà la tesi, però, de moment, sé que investigaràs i escriuràs mentre vius en un altre país, potser en més d'un, i ho faràs a l'estil motxiller. D'acord, també hauràs d'escombrar, netejar i fregar, però tot i això... Ets el més semblant a un aventurer que jo hagi conegut.

La meva part infantil va agrair la comparació, malgrat que també vaig pensar que en Pablo no devia conèixer gaire gent. Era jo un aventurer? Pot ser, un de millennial, esclar. Jo no duia una d'aquelles armilles de color càmel amb cent butxaques i, en

lloc d'un barret i uns prismàtics, tenia una bandana i tres llibretes a la motxilla. Però suposo que sí que hi havia alguna espurna d'aventurer. Un primer viatge sempre és una aventura. De fet, qualsevol primera vegada ho és.

—Vist des de fora, potser tens raó —vaig respondre—. Però intento mantenir les expectatives baixes. Confiar que depèn de mi que funcioni o no funcioni.

—Sí —va replicar, recolzant l'esquena contra la paret—. És el teu viatge. Has de fer-lo a la teva manera.

Vaig fer que sí amb el cap, també deixant-me caure enrere, i va afegir:

—Ja és hora de ser el protagonista.

I ho va dir mirant cap a les fustes del sostre de la llitera, que ara li quedaven a només un pam dels ulls, i la veu li va sortir més suau, prou suau perquè jo pensés que aquella afirmació se l'estava dient a si mateix, com un recordatori de per què ell era allà. Era un desig compartit entre ell i el seu viatge.

No vaig saber què respondre en aquell moment, i em vaig recordar d'una de les classes a què vaig assistir el curs passat, un seminari sobre narrativa i *storytelling*. Vaig anar-hi perquè hi donaven crèdits de lliure elecció i semblava poc exigent, no perquè vulgui ser escriptor, la veritat. El professor va dir que qualsevol història ha de tenir un protagonista «emocionalment ferit». Algú que acaba de perdre la mare; o que s'assabenta que els seus pares es divorcien; o a qui li acaben de diagnosticar una malaltia terminal, o a qui la seva parella el o la deixa perquè necessita estar sol o sola (encara que sap que hi ha una tercera persona, sempre hi és). O potser la història tracta sobre com aconseguir una promesa que remourà traumes infantils, o sobre com tornar al poble on estiujava i sacsejar el passat.

Un any després, assegut en aquella llitera d'un *hostel* de Cork, em vaig preguntar si també serviria la ferida d'una altra persona, una ferida aliena. Jo no pertanyia a la categoria de protagonista ferit, no tenia cap història que em dolgués damunt les espatlles, no més enllà de la del simple buit existen-

cial. Un buit massa comú per poder sentir-me especial. No crec que em donés per ser un bon protagonista, però vaig decidir quedar-me amb el títol d'Aventurer per la Reial Acadèmia d'en Pablo de Badajoz.

I tot això ho vaig explicar a en Pablo, que feia que sí amb el cap.

Vaig estar a punt d'afegir que jo mai seria el protagonista d'aquesta aventura perquè el ferit de debò era un jove que s'havia tret la vida, i no jo, que era allà, respirant i somiant a Cork. No tenia dret a fer que la seva història fos la meva. Però finalment vaig preferir guardar-m'ho per a més endavant.

—Tot i així, no hi estic del tot d'acord —va dir ell—. Això del protagonista ferit segur que funciona, però només és una fórmula. La clau és en el conflicte, no en si el prota té una ferida, no trobes? Jo he llegit bastant sobre el tema, i em quedo amb la teoria que hi ha dos tipus d'històries: en una, algú va a algun lloc, i en l'altra, algú en torna.

—Em sona —vaig dir. Ja m'havia acabat el suc i n'hauria acceptat un altre amb molt de gust—. Et refereixes a la *Ilíada* i l'*Odissea*, oi?

—Més aviat a tots els westerns —va respondre, rient—. Però sí.

—A tu t'agradaria ser escriptor? —vaig preguntar-li de sobte.

—Sí, encara que no sé si arribaré a posar-m'hi.

—Per què no?

En Pablo va tornar a arronsar les espatlles i fa ver una ganyota a mig camí entre el tedi i el dubte. Però, en el fons, tots dos en sabíem la resposta. No calia ser gaire llest per intuir-la perquè tots, en un moment o altre, sentim el mateix: por a no complir les expectatives, por a descobrir que potser no som tan bons i que som mediocres, por a fracassar. Una por de la qual, a diferència de la dels monstres a les golfes, sí que coneixem l'existència, però la ignorem a propòsit. No sé si en Pablo tenia cap ferida, però no hi havia dubte que tenia inquietuds i fam per posar-se a prova a si mateix.

Sigui com sigui, era massa d'hora per formular qualsevol teoria perquè intuïa que el meu viatge, i qualsevol viatge, de fet, necessitaria empenye-ho tot cap a les coses pràctiques, cap a l'experiència.

Aquesta va ser la primera conversa amb en Pablo, la primera de moltes. Vam congeniar ràpidament. En els llibres i la música, hi vam trobar espais comuns en què opinàvem diferent, però en la mateixa sintonia. Vam parlar durant hores de Stephen King i de *The Dark Tower*, i d'*It*, i de *Misery*. Vam descobrir que ell era més de Rothfuss i jo de R. R. Martin, i de com és d'absurd que en les sagues de fantasia passin segles i segles i se succeeixin un fotimer de reis i hi hagi mags, però que ningú sigui capaç d'inventar una bombeta, un frigorífic o un motor de combustió, i que visquin sempre a l'edat mitjana. Em vaig adonar que jo gaudia molt parlant d'aquests llibres, llibres comercials, llibres com hamburgueses amb formatge i mostassa, i que no ho feia gaire sovint, perquè a la meva facultat semblava que si no llegies Michel Houellebecq o Sylvia Plath era perquè no estimaves la literatura, com si no poguessis gaudir d'estar-te a les dues vores del riu. Camarades, les hamburgueses amb formatge literàries són estupendes, i n'hi ha de qualitat. Ningú ens hauria de fer sentir el contrari.

El mateix va passar amb la música. Rock? Sí, esclar. Els grups bàsics els teníem coberts, però, al profunditzar-hi, ell era més de grups dels que jo anomeno «rock per a guapos», que no fan servir tanta distorsió i tenen més de la meitat de públic femení, com Incubus o Stereophonics. Jo, en canvi, era més de grups com Kyuss o Airbourne, en què és normal veure el cantant obrir cerveses amb el cap i beure-se-les d'un glop. Colla de bèsties.

Llibres, música... Sempre ens movíem en un espai on tots dos podíem entendre'ns i compartir i aprendre, i això ho facilitava tot. Ah, sí. I li agradava ABBA. No me'n refio, de la gent a qui no els agrada ABBA.

Més que practicar anglès, en Pablo volia perfeccionar-lo. S'havia graduat en Filologia Anglesa i no havia fet cap Erasmus ni res per l'estil. Si volia arribar a ser un professor com Déu mana, necessitava dominar la llengua de veritat. Li vaig dir que, amb mi, de perfeccionar, res, però sí que podria posar en pràctica els seus dots de professor, i li vaig donar permís per corregir-me quan fos necessari. Vam fer un pacte: només parlariem en castellà a la nit, quan ja estiguéssim cansats de parlar anglès tot el dia.

Prefereixo no concretar si ho vam complir.

De tota manera, el pacte que realment importava era el que tenia amb la Stacy i l'Aaran House. Treballàvem unes quatre hores als matins. Les tasques habituals eren rentar la roba de llit, escombrar, fregar, netejar lavabos... La seva part del tracte era donar-nos allotjament i productes bàsics per menjar (cereals, llet, fruita, pasta, arròs, llegums i poca cosa més), que eren en un armari comú per als *helpers*, separat dels que podien fer servir els hostes. Semblava una tonteria, però era aquell armari, i no els nostres llits, el que feia que en Pablo i jo ens sentíssim part de la casa.

La feina en si mateixa no era complicada, i la Stacy mai ens pressionava ni ens exigia més del que era raonable. Sí que treia el cap de tant en tant per l'habitació per preguntar-nos com anava, si necessitàvem res i, de passada per assegurar-se que no estiguéssim fent el dropo. Es va adonar que en Pablo i jo havíem connectat, que posàvem música mentre treballàvem i xerràvem, i la seva presència allà, tot i ser amable, servia per recordar-nos que teníem un acord amb ella que havíem de complir. Mai, però, ens vam sentir pressionats. La Stacy sabia molt bé on era la frontera entre un assalariat, un professional i uns *helpers* com nosaltres, dos nois del sud que volien viure una petita aventura a Irlanda. Amb el temps vaig descobrir que no tots els *hosts* respecten aquesta diferència.